

Va de bo!

Nivell superior de valencià (C2)

Adequat a les noves proves de la JQCV
Adaptat al Marc Europeu Comú de Referència

Inclou CD amb
Recursos sonors i Solucionaris

 Universitat
d'Alacant

materials educatius
per a l'escola valenciana
bromera.txt

Unitat 1

Ensenyar a aprendre

Lluc Fuster Pons →

Lluc Fuster Pons és un xic jove. Ha acabat una carrera de lletres fa només un any i l'han avisat perquè es necessita un professor. El Centre de la Joventut de l'Ajuntament de Castelló ha fet publicitat per a impartir un curs de formació. El nombre de preinscrits és important i han pogut crear un grup. Per això, s'ha obert el termini perquè el professorat interessat pugui inscriure's en el concurs per a la selecció del docent que impartirà el curs. Finalment, el currículum de Lluc l'ha fet situar-se en primer lloc i ha sigut l'elegit.

La matèria que volen que s'impartisca no és ben bé la que s'esperava. Pensava que seria un curs de valencià o un curs d'espanyol per a estrangers... però no: és un curs d'elocució. Ai, ai! La veritat és que va cursar una assignatura sobre això en la carrera, però no havia pensat que eixa assignatura li haguera de fer un paper molt gran en la seua vida professional. I ara s'adona que no solament ha sigut fonamental per a preparar-lo com a docent sinó que, damunt, ha de convertir-se ell mateix en un professor d'això. No sap si se n'eixirà.

Lluc ha d'aconseguir que els alumnes s'expressen oralment amb un domini adequat del model estàndard del valencià i dels registres de formalitat neutra o alta. A més a més, caldrà que coneguen i apliquen les estratègies comunicatives per a construir un text oral reeixit: tècniques d'exposició oral; mitjans informàtics, gràfics i intel·lectuals auxiliars; gestualitat i comunicació no verbal; domini de la veu i la mirada; lectura expressiva; entre altres. Els haurà de valorar l'actuació oral formal en públic segons criteris de correcció, d'adequació i d'eficàcia comunicativa i, de passada, mirarà que l'alumnat discrimine i, sobretot, produïsca qualsevol so de l'estàndard de la llengua.

El grup tindrà unes quinze persones, tots adults i amb interessos diversos. Segons sembla, hi ha una política local, regidora de l'Ajuntament, un locutor de la televisió comarcal, un estudiant de Magisteri, tres d'Empresarials, un altre de Dret i una d'Econòmiques i... fins i tot persones vinculades a l'àmbit sanitari: el comare de l'ambulatori de Sant Andreu i una veterinària. Els haurà de preguntar per què necessiten un curs d'elocució. És clar que tots han decidit que volen rebre la classe en valencià: aquesta informació ja constava en el full informatiu.

L'ajuntament ha imposat com a condició ineludible que el professor o la professora que es faça càrrec d'aquest curs pugui acreditar el nivell C2 de valencià segons el *Marc Europeu Comú de Referència de les Llengües*, és a dir, el nivell superior. Ara comprén la raó: amb un alumnat com el que té, ha de poder expressar-se oralment i per escrit quasi perfectament, amb la fluïdesa i la precisió màximes. Ha tingut sort perquè la seua titulació li atorga aquest nivell de coneixements de valencià.

AL FINAL DE L'EPISODI SERÀS CAPAÇ DE...

- Elaborar un text expositiu escrit i formal propi de l'àmbit de la docència.
- Desenvolupar per escrit amb precisió i correcció un tema vinculat a la lingüística utilitzant terminologia adequada i evitant el sexisme en el llenguatge.
- Editar adequadament una referència bibliogràfica segons les convencions habituals.

I PER A FER-HO APRENDRÀS A...

- Usar correctament la dièresi en casos especialment complexos.
- Usar adequadament el gènere dels noms i evitar el sexisme en el llenguatge.
- Usar els pronoms febles *n* i *hi* en funcions avançades.
- Usar les preposicions en contextos complexos i divergents d'altres llengües.
- Conèixer el concepte de variació lingüística i la manera com es desplega en l'ús de la llengua.

I ABANS DE COMENÇAR, SABIES QUE...

Gat, gata, gats, gates: no cal res més?

La nostra llengua i les més pròximes distingeixen dos gèneres (masculí i femení) i dos nombres (singular i plural). No cal res més ni res menys, ens diria un parlant d'aquestes llengües. Però no sempre ha sigut així ni totes les llengües actualment fan aquesta distinció. De fet, als parlants de moltes llengües els podria parèixer exòtic que distingim un gat d'una gata o que no diferenciem dos llibres de tres llibres. Vegem-ne algun cas:

- Algunes llengües actuals tenen només dos gèneres: **animat** i **inanimat**. No distingeixen masculí ni femení. Per a referir-se a éssers sexuats que els interessa distingir, simplement utilitzen paraules diferents. Podem trobar restes d'aquesta realitat en llengües descendents de l'indoeuropeu. Per exemple, diem encara *pare* i *mare*, *home* i *dona*, *mascle* i *femella* i, en català antic, *frare* i *sor*; en anglés, *father* i *mother*, *man* i *woman*, *brother* i *sister*, *son* i *daughter*; etc. En la resta de casos, no es distingia sexe, com ara fem en mots com *lluç*, *voltor* o *formiga*, en què a ningú li ha interessat per raons òbvies usar **lluça*, **voltora* o **formic*. No sabem com s'ho han pres els lluços femella!
- Depenent de diversos factors culturals, no totes les llengües assignen el mateix gènere a entitats asexuals com ara el sol o la lluna. Per exemple, l'alemany es refereix al sol en femení: *die Sonne*; mentre que es refereix a la lluna en masculí: *der Mond*. El sol amb trenes i la lluna amb bigot?
- El *dyirbal*, una llengua australiana, té quatre morfemes diferents per a quatre gèneres: el masculí, el femení, el neutre i els comestibles no càrnics. Aquesta llengua té un morfema per a un dels seus gèneres, en el qual inclou les dones, el sol, el foc i les coses perilloses. Pregunteu-los per què.
- Finalment, pel que fa al nombre, hi ha llengües en què es distingeix **singular** i **plural**; altres **singular, dual** i **plural** (un morfema diferent per a referir-se al dos); altres **singular, dual, trial** i **plural** (igual però també per al tres); altres **singular, dual, trial, quadral** i **plural** (igual, però també per al quatre); i fins i tot n'hi ha que distingeixen un **plural paucal** (un morfema per a referir-se a una quantitat menuda) i un **plural multitudinal** (un altre morfema per a una quantitat elevada).

Unitat 2

Que paren les màquines!

Primera plana!

Aina ja fa uns quants anys que treballa com a periodista *freelance*. Va acabar la carrera i va decidir que tindre una bona capacitat de comunicació en valencià podria obrir-li alguna porta professional. Per això va fer un curs i es va examinar del nivell mitjà.

La veritat és que no podia haver tingut millor pensada! Canal 9 la va contractar per a diverses col·laboracions. Durant els primers anys, tenia la seguretat que els seus textos passaven per les mans d'un grup de correctors. Ho sabia perquè reconeixia canvis en les seues paraules. Hi havia canvis que agraià, perquè li esmenaven aspectes gramaticals que no tenia clars. Uns altres eren canvis que tenien molt de component ideològic i que sobretot afectaven el lèxic. Li substituïen algunes paraules només perquè apareixien en una llista negra que circulava per la Ràdio Televisió Valenciana: açò és valencià, açò no ho és. Ningú no va saber explicar ni entendre quin sentit tenia allò. Si s'haguera fet amb naturalitat i transparència, com a guia d'estil, Aina no hauria tingut dubtes ni sospites. Entra dins de la normalitat de qual-sevol mitjà de comunicació. Però, com havia après al llarg de la seua trajectòria periodística, els valencians no som gent normal, sobretot quan tenim un càrrec de responsabilitat.

Últimament, però, els textos que presentava ni tan sols es retocaven en aquell lèxic conflictiu. No va haver de recórrer a l'olfacte finíssim de periodista que tenia per a lligar caps i sospitar que la seua rutilant millora lingüística tenia gat amagat: els correctors lingüístics anaven desapareixent amb pas prussià. I en paral·lel a aquella voràgine de llengua desnatada, corria la brama que el nivell lingüístic per a accedir a la cadena pública valenciana feia un vol rasant d'aproximació al no-res: s'havia situat en el nivell B1. I baixant. Si era desídia o irresponsabilitat dels capitostos, deixarem que ho reflexiones tu. Si t'ajuda, Aina et podria dir que algunes boques es van afanyar a deixar caure la mare de totes les excuses: la crisi (sí, allò era en els anys daurats del *boom* immobiliari, per bé que per a eixos assumptes, siga l'any que siga, sempre hi ha crisi).

Aina, que és molt primmirada per a aquestes coses, va dir prou i va decidir que, si no hi havia correctors, els seus textos amb prou faenes en necessitarien. Un dia que es va alçar amb el peu esquerre (un mal dia el té qualsevol), es va apuntar a un curs del nivell C2 i, després d'una bona dosi de paciència, suor, faena, lectura i, sobretot, molt d'interés i curiositat, Aina és ara una rigorosa professional del periodisme que pot donar els articles a última hora: ningú els ha de revisar!

Si vols saber què va aprendre i quins recursos

fa servir quan poleix els textos en la seua faena diària, ho tens ben fàcil. Continua llegint... I, per cert, com que el rigor periodístic i lingüístic està barallat amb segons quines empreses i corporacions, Aina treballa ara en *El Nostre*, un nou diari en valencià que ha posat en marxa amb uns quants companys.

RTVV
RADIO TELEVISIÓ VALENCIANA

AL FINAL DE L'EPISODI SERÀS CAPAÇ DE...

- Fer un mapa conceptual per a crear un text.
- Redactar una notícia sintetitzant informacions de diverses fonts.

I PER A FER-HO APRENDRÀS A...

- Separar les síl·labes de les paraules per a ajustar el contingut de les línies en una maquet.
- Fer servir els pronoms relatius per a crear frases complexes.
- Usar els pronoms relatius adequats per a tindre un estil correcte.
- Evitar usos redundants dels pronoms febles en les frases de relatiu.
- Evitar errors en els casos dels falsos amics.
- Organitzar els elements en un mapa conceptual.

I ABANS DE COMENÇAR, SABIES QUE...

El moviment ecologista a casa nostra ha anat associat des del principi a la nostra llengua. Va començar a prendre cos a la ciutat de València en els primers setanta i va congriar inicialment intel·lectuals i professors, sobretot sociòlegs, de la Universitat de València que provenien de l'esquerra valencianista, com J. V. Marqués o J. Guia. L'esquerra nacionalista i heterodoxa de la Universitat va fer seus, doncs, els postulats de l'ecologisme que provenia dels països més avançats. El primer gran colp del conservacionisme valencià va ser el sabotatge del camp de golf del Saler el 1971, construït en un paratge de propietat municipal d'alt valor ecològic i paisatgístic. A hores d'ara, l'Albufera i la Devesa del Saler són parc natural, però encara continua obert el camp de golf al cor mateix del parc. Des del 1997 hi ha una declaració de la Conselleria de Medi Ambient sobre el camp de golf que planteja tancar-lo. L'any 2010 encara continua tot igual.

Des del començament de les accions ecologistes al nostre territori hi ha hagut moltes lluites del conservacionisme valencià. Els plans d'ordenació urbana dels diferents pobles, fets amb criteris curterministes i que buscaven sobretot un enriquiment ràpid, han sigut un dels principals focus de debat, sobretot en la dècada dels noranta. Anteriorment, durant els huitanta, amb motiu de la construcció de la central nuclear de Cofrents, es visqué el moment daurat de la protesta antinuclear, que ha reviscolat amb força durant els últims anys. El moviment antinuclear, de retruc, va potenciar el moviment veïnal i associacionista en moltes zones del País Valencià. No debades, l'estructura assembleària dels moviments ecologistes, fruit dels inicis anarquistes, ha perdurat en un nom quasi estàndard d'aquestes associacions: colla ecologista.

Des de l'any 1998, pots informar-te dels assumptes ambientals en Punt 2. El programa *Medi Ambient* ens ofereix una informació de qualitat sobre el medi ambient valencià. La presentadora del programa, Xelo Miralles, és una de les professionals més reconegudes de la cadena valenciana, i també una de les més veteranes. El programa ha rebut el premi Jaume I de Periodisme i el de la Fundació Biodiversitat del Ministeri de Medi Ambient.

